

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 212 • Vychází 18. srpna 2021

Milí čtenáři,

vzpomínáte si, jak se na přelomu tisíciletí vedl doslova boj o rorýsy při zateplování paneláků? A nejen o rorýsy, ale i jiříčky, netopýry a další živočichy, kteří spolu s námi obývají stavby v našich městech. Zazděná mláďata rorýsů nebo stržené balkóny s hnízdy jiříček byly do té doby trpěným koloritem rekonstrukčních prací. A když na tyto excesy někdo upozornil, byl často označen za udavače. No a jak je to dnes? Stavební firmy standardně podávají žádosti o výjimku z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů, instalují rorýsí budky a nic zvláštního se vlastně neděje. Čas od času dojde k nějakému porušení zákona, ale novináři i veřejnost už fandí spíše ptákům, než ničitelům jejich hnízdišť. Velký kus práce tu odvedli ornitologové a ochránci přírody, kteří trpělivě vysvětlovali, že ochrana našich ptačích sousedů nemusí být v rozporu s moderním bydlením. A rorýsí křik se v létě dál nese našimi sídlišti.

Takových příkladů bychom našli v ochraně přírody vícero. Ještě v 90. letech minulého století mnozí považovali mozaikovou či pásovou seč v rezervacích za zbytečnou nebo neproveditelnou. Už jsme si tehdy sice v ochraně přírody odbyli epizodu s bezzásahovým režimem luk, ale orchideje a další vzácné rostliny celkem prosperovaly i při celoplošném sekání. Dnes se stala mozaiková seč běžným nástrojem ochrannářského managementu a (téměř) všichni uznávají, že bychom měli při péči o chráněná území myslet i na ubývající hmyz. Navíc se mozaiková seč stále více prosazuje i v soukromých zahradách nebo na městských trávnících, aby to pěkně bzučelo nejen v těch rezervacích.

Podobný příběh nabízí i obnova těžebních prostorů. Přestože někteří přírodovědci na jejich význam pro ochranu biodiverzity upozorňovali dlouhodobě, v 90. letech byla přírodě blízká obnova stále ještě těžkou avantgardou. Při jejím prosazování jsme naráželi nejen na zkostnatělou legislativu, ale i na zažitě stereotypy mnoha úředníků, kteří o rekultivacích rozhodovali. Určitě nechci tvrdit, že dnes je v této oblasti vše v pořádku a není co zlepšovat, ale využívání spontánní nebo řízené sukcese při rekultivacích se stalo reálnou alternativou, snad už i mainstreamovou záležitostí. Dokonce se pomalu daří měnit i některé zákony. Nebavíme se už o tom, jestli přírodě blízkou obnovu využívat, ale spíše kde a na jakém procentu těžbou narušeného území. A břehule říční se stala pro některé těžební firmy z nechtěné přítěže roztomilým a vítaným hostem, jenž pomáhá zmírňovat negativní vnímání těžebního průmyslu veřejností.

Až vám tedy někdo zase řekne, že vaše nápady jsou neproveditelné, že ničemu nepomohou nebo že jde o „zbožná přání nemající oporu v reálném stavu dnešní zemědělské krajiny“, buďte nad věcí, myslíte si svoje a počkejte dvacet let.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Ochránci přírody chystají informační tabuli a další tůň v pískovně Ledenice	str. 6
Senátoři: za nové atomové reaktory zaplatíte bez omezení	str. 9-10
Výsledek ankety „Ropák2020“	str. 16-20

Nová zpráva IPCC stále považuje cíl Pařížské dohody za dosažitelný, z klimatu se ale musí stát prioritní téma světové politiky

Cíl Pařížské dohody udržet zvýšení průměrné globální teploty do konce století pod 2 °C a co nejblíže k hodnotě 1,5 °C je podle nové zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) stále ještě reálný. Předpokladem je ale rychlé snížení emisí v souladu s návrhy Zvláštní zprávy k oteplení o 1,5 °C z roku 2018. V té IPCC varuje, že podmínkou dosažení cílů Pařížské dohody je omezení celosvětových emisí o polovinu do roku 2030 a dále na tzv. čistou nulu do roku 2050. To je ale v příkrém rozporu s aktuálním vývojem. Uhlíkový rozpočet, který má lidstvo podle závěrů IPCC od 1. ledna 2020 ještě k dispozici, činí 400 miliard tun CO₂. Právě tolik CO₂ lze ještě vypustit do atmosféry, abychom zajistili 67% pravděpodobnost, že se průměrná globální teplota nezvýší do konce tohoto století o víc než o 1,5 °C. Bez výrazného omezení současných emisí ale lidstvo zbývající uhlíkový rozpočet spotřebuje už kolem roku 2030.

Zmiňuje to právě zveřejněná první část 6. hodnotící zprávy Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu ([The Sixth IPCC Assessment Report, AR6](#)): Fyzikální základy pracovní skupiny I ([The Physical Science Basis of the Working Group I](#)). AR6 IPCC vyjde postupně ve čtyřech částech. Po dnes zveřejněné první části vyjde část druhá a třetí v únoru, resp. březnu 2022. Druhá část se bude věnovat adaptacím, dopadům a zranitelnosti a část třetí mitigaci (zmírňování) změny klimatu. Čtvrtou část tvoří tzv. Souhrnná zpráva (Synthesis Report), vydána bude v září 2022.

Zpráva pracovní skupiny I - Fyzikální základy byla dnes zveřejněna v Ženevě. Podílelo se na ní 234 autorů (z toho asi 1/3 nových, 72 % mužů a 59 % autorů z rozvinutých států), obsahuje víc než 14 tisíc citací a v průběhu její přípravy bylo vzneseno celkem 78 007 připomínek expertů a zástupců vlád.

V Praze byla zpráva IPCC představena na tiskové konferenci, kterou společně připravily Komise pro životní prostředí AV ČR, Centrum pro otázky životního prostředí UK, Informační centrum OSN v Praze a Učená společnost ČR. Hlavní závěry zprávy prezentoval zástupce Česka v IPCC Radim Tolasz z ČHMÚ, svůj úhel pohledu k uvedeným závěrům představili klimatolog Pavel Zahradníček z CzechGlobe - Ústavu pro výzkum globální změny AV ČR, ekoložka Marie Šabacká z Centra polární ekologie JČU a Ondráš Příbyla z projektu Fakta o klimatu. Moderátorkou tiskové konference byla známá meteoroložka a redaktorka České televize Taťána Míková.

IPCC ve zprávě potvrzuje, že probíhající změna klimatu i široké spektrum extrémů počasí jsou důsledkem lidské činnosti. Konkretizuje různé scénáře budoucího vývoje. Oproti předchozí Páté hodnotící zprávě IPCC (AR5) z roku 2013 se detailněji věnuje projevům klimatické změny na regionální úrovni.

Některé zásadní a negativní dlouhodobé změny už podle IPCC nelze ovlivnit. Bez ohledu na to, jaká opatření v následujících letech přijmeme, budou i nadále tát ledovce, pokračovat acidifikace oceánů a stoupat hladina světového oceánu. Do roku 2100 se zvýší nejméně o 28 cm. Další důležitou skutečností je, že klimatických cílů už nelze dosáhnout bez přísné ochrany a regenerace přírodních ekosystémů.

Nová zpráva IPCC vychází čtvrt roku před 26. konferencí OSN o klimatu (COP26) ve skotském Glasgow.

Cílem COP26 (Conference of Parties) je ohlášení nových a zpřísněných národních klimatických závazků (Nationally Determined Commitments, NDCs) jednotlivých zemí ve srovnání s původními závazky, jež si státy stanovily v rámci přijetí Pařížské dohody. [Současné závazky](#) směřují svět k oteplení o 2,4 °C. Podmínkou dosažení klimatických cílů je bezodkladná a intenzivní spolupráce na globální úrovni. Každá desetina stupně, o kterou se konečné oteplení podaří či nepodaří snížit, bude mít pro budoucnost lidské civilizace na Zemi zásadní význam.

Radim Šrám, předseda Komise pro životní prostředí Akademie věd ČR, řekl: *“IPCC potvrzuje, že klimatická změna postupuje kvůli lidské činnosti velmi rychle. Pokud budeme jen přihlížet, poneseme vážné důsledky i v dopadech na zdraví lidí.”*

Radim Tolasz, klimatolog ČHMÚ a zástupce České republiky v IPCC, uvádí: *“Atmosféra, oceány, řeky, lesy, pole, ale i člověk jsou součástí probíhající změny klimatu. Ale jen člověk může své chování vědomě změnit a klimatu tak pomoci.”*

Taťána Míková z České televize uvádí: *“Změna klimatu neohrožuje naši planetu, ta už se v historii vypořádala se spoustou pohrom od pádu meteorů až po obrovské výbuchy sopek. Vždycky na to doplatili hlavně její obyvatelé: lidé, dinosauři... Se změnou klimatu je to stejné.”*

Pavel Zahradníček, klimatolog CzechGlobe: *“Klimatická změna je bezesporu největší environmentální hrozba současnosti, ale je to také velká technologická příležitost.”*

Jitka Martínková z Klimatické koalice řekla: *“Projevy klimatické krize vidíme ve světě čím dál častěji. Nová zpráva IPCC je důrazným varováním vědců, že náš uhlíkový rozpočet i prostor k řešení se rychle ztenčují. Teď potřebujeme bezodkladnou politickou reakci, která svět nasměruje k dosažení cíle Pařížské dohody. Odvážná a náročná řešení mohou být nakonec výhodnější než další otálení.”*

Michal Broža, vedoucí kanceláře OSN pro Česko: *“Jedním z hlavních cílů OSN pro letošní rok je vytvoření globální koalice pro uhlíkovou neutralitu. Šéf Spojených národů Guterres vyzval politické lídry, aby do jejího dosažení vyhlásili ve svých státech stav klimatické nouze.”*

O IPCC

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) je orgán OSN pro hodnocení vědeckého poznání o změně klimatu. V roce 1988 ho společně založily Světová meteorologická organizace (WMO) a Program OSN pro životní prostředí (UNEP). Cílem činnosti IPCC je poskytovat vládám vědecké informace, které mohou využívat při tvorbě klimatických politik. Zprávy IPCC jsou klíčovými dokumenty pro mezinárodní klimatická vyjednávání. IPCC je organizace, kterou tvoří vlády členských států OSN nebo Světové meteorologické organizace. V současné době má 195 členů. Do práce IPCC se zapojují tisíce vědců a expertů. Do vypracování hodnotících zpráv IPCC přispívají vědci na dobrovolné bázi, vyhodnocují tisíce výzkumných prací, které jsou každoročně publikovány a zpracovávají na jejich základě obsáhlé souhrnné zprávy současného poznání o příčinách, dopadech a budoucích rizicích klimatické změny i jak adaptace a mitigace (zmírňování) mohou snížit tato rizika. Základem hodnotícího procesu IPCC je otevřený a transparentní hodnocení vědeckého poznání ze strany expertů a zástupců vlád z celého světa tak, aby byla zajištěna objektivita a diverzita pohledů a expertízy. Prostřednictvím hodnotících zpráv odhaluje IPCC, kde existuje vědecká shoda a kde je potřeba dalšího výzkumu. Vlastní výzkum IPCC neprovádí. Více o IPCC: www.ipcc.ch/about/

Zprávy IPCC: [více zde](#)

Šestá hodnotící zpráva (AR6): [více zde](#)

AR6 FactSheet IPCC: [více zde](#)

Celá zpráva WG I AR6 (Fyzikální základy): [více zde](#)

Společná tisková zpráva Komise pro životní prostředí AV ČR, Centra pro otázky životního prostředí UK, Informačního centra OSN v Praze, Učené společnosti ČR a Klimatické koalice

Fridays For Future: studentská stávka za klima 24. 9.

Hnutí Fridays For Future chystá po delší době studentskou stávku za klima. Tentokrát však bude potřeba, aby se zapojilo co nejvíce lidí a přidali se i dospělí. 24. září vyjdeme znovu do ulic. Uvnitř hnutí jsme na to připravenější, než kdy dříve. Celou mobilizaci spustíme 1. září, symbolicky v den, kdy se studenti a studentky po celé zemi vrací zpátky do škol. V roce 2019 se nám povedlo zmobilizovat tisíce lidí a udělat z ochrany klimatu na několik měsíců číslo jedna ve veřejném prostoru. Teď je na čase to zopakovat.

Aby se nám to povedlo, potřebujeme však pomoc a zapojení co největšího množství lidí a organizací. Prosím, pokud můžete, podpořte nás. Propagaci i účastí!

Petr Doubravský, Fridays For Future /redakčně kráceno/

P.S.: Dejte si termín stávky do diáře, sledujte web <https://fridaysforfuture.cz>, kde najdete od 1. 9. vždy nejnovější informace, pomozte je šířit a připojte se v ulicích!

---

180 miliard korun z EU na obnovu Česka nepřijdou automaticky, vyžadují skutečné změny

Díky schválenému Národnímu plánu obnovy získá Česko v odpovědi na covidovou krizi možnost financovat řadu užitečných projektů, které jsou zároveň příležitostí proměnit naši ekonomiku i krajinu udržitelnějším směrem. Zatímco premiér Andrej Babiš před volbami zdůrazňuje hlavně 180 miliard korun, které má ČR poslat Evropská unie, pro zásadní modernizaci a posun v oblastech, kde dlouhodobě zaostáváme, jako jsou úspory energie nebo zadržování vody v krajině, jsou stejně důležité reformy, kterými Evropská komise využití peněz podmínila. A zdaleka nejde jen o mnohokrát zmiňovaný neřešený střet zájmů.

Prostředky navíc nepřijdou najednou a využití celé částky bude záviset na tom, zda dané reformy a také harmonogram realizace projektů dokáže Česká republika plnit. Právě doplnění celé řady reforem je nejvýznamnějším posunem ve finální verzi plánu obnovy z července 2021. Evropská komise tak v jednáních s resorty nakonec prosadila svou představu, že investice nebudou mít v řadě oblastí dostatečný efekt, pokud je nedoprovodí změna legislativy či posílení kapacit pro plánování a implementaci.

České domácnosti, obce a malé firmy, zejména na venkově, nedokáží například ve změti úředních předpisů využít všechny příležitosti, které jim dotace na úspory energie nebo obnovitelné zdroje nabízejí. Klíčové je proto zřízení 50 energetických poradenských míst rozestých po českém venkově v Místních akčních skupinách, která pomohou s vhodným návrhem projektu a administrativou. S pomocí Unie také vznikne 120 energetických společenství, tedy nových subjektů, kde si občané i obce budou sami vyrábět a sdílet energii.

Významným krokem budou také investice do krajinných prvků. Kromě nich tam ministerstvo životního prostředí nově doplnilo studie proveditelnosti a projektovou přípravu zádrže vody v krajině, což bylo požadavkem Evropské komise o odborných organizacích. To by mělo do budoucna přispět k systémovému uchopení revitalizace krajiny (a tedy řešení sucha a povodní), které v současné době

probíhá velmi pomalu a bez celkového plánu.

Národní a krajské Plány odpadového hospodářství budou podle plánu obnovy muset mít za prioritu předcházení vzniku odpadů, recyklaci a opakované použití většiny odpadů, což ministr životního prostředí Brabec dosud účinně odmítal. Nejméně 70 % vznikajícího stavebního a demoličního odpadu, by mělo být znovu využito. Zvláštní podpora směřuje do rozvoje recyklace a tím snižování naší závislosti na dovozu surovin. Půjde zejména o projekty na využití kompostu a digestátu ze zpracování bioodpadu, budování infrastruktury pro recyklaci či úspory vody v průmyslu.

Úspory v budovách jsou sice ekonomicky nejvýhodnějším dekarbonizačním opatřením - Česko však nezvládá plnit evropské své závazky a dosud využilo pouze 20 % alokovaných prostředků, jak potvrzuje i [zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu](#). Z Evropy tak dostaneme podporu pro zateplení tisícovek rodinných domů, ale i státních a obecních budov, nicméně s podmínkou, že zvýšíme ambici a finančně podpoříme pouze projekty, které uspoří minimálně 30 % energie.

Evropská komise také pošle peníze na snížení plýtvání energií v teplotních soustavách, ale s podmínkou, že teplotní kotle napájející soustavy budou do 3 let od uskutečnění projektu vyměněny za zdroje bez uhlí. Česko navíc musí posoudit, jaké budou dopady energetického využívání biomasy na druhovou rozmanitost a na využití půdy a její schopnost vázat uhlík.

Evropské peníze také podpoří elektrifikaci, digitalizaci a rozvoj železnice a městské veřejné dopravy či zvýšení bezpečnosti v dopravě. Podporu získají také projekty nekomerčních i komerčních staveb na území brownfieldů v majetku obcí či krajů.

Evropská komise zarazila pokusy české vlády přibarvit některá opatření na zeleno a získat tak dotace na projekty, které mohou klimatu a přírodě spíše škodit. Nepodpoří tak nakonec například závlahové systémy, které by odebíraly vodu z toků, kde jí není dostatek. Při pozemkových úpravách půjde finanční podpora na sázení remízků nebo obnovu mokřadů, ale už ne na asfaltování silniček do polí. Evropské peníze podpoří také obnovu lesů po kůrovcové kalamitě, ale s podmínkou, že se bude jednat o druhově a věkově bohaté lesy a nebude v nich probíhat holosečné kácení. Tomu bude Česko muset přizpůsobit také novou lesnickou vyhlášku.

Anna Kárníková, ředitelka Hnutí DUHA, řekla: *“Odborné organizace po celou dobu přípravy upozorňovaly na to, že dílčí investice nemohou zajistit výrazný kvalitativní posun v zelených oblastech - to, že jsou ve finální verzi plánu po posledních kolech jednání s Evropskou komisí výrazně zastoupeny také reformní opatření ať už ve formě legislativy, posílení odborné kapacity, hodnocení dopadů nebo strategického plánování, je proto zásadním posunem k lepšímu.”*

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, řekl: *“Evropská unie pošle peníze na projekty, které sníží naši závislost na fosilních palivech, jedovatých chemikáliích či dovážených surovinách. Podpoří rozvoj bezpečnější a pohodlnější veřejné dopravy, využitím brownfieldů omezí zbytečné ničení půdy a přírody. Tahanice kolem přípravy ale nasvědčují tomu, že projekty prospěšné drtivě většině Čechů a Češek mají větší podporu v Bruselu, než u naší vlády.”*

Tisková zpráva Zeleného kruhu a Hnutí DUHA

Ochránci přírody chystají informační tabuli a další tůň v Pískovně Ledenice

Už tři nové tůně a obnovené písčiny pomáhají ohroženým druhům v Pískovně Ledenice na Českobudějovicku. Ochránci přírody a biologové kromě obnovy těchto vzácných stanovišť provádějí také biologický průzkum této přírodovědně zajímavé lokality.

Zásahy s pomocí těžké techniky proběhly v písčinně v letech 2018 a 2019 a byly doplněné také vyřezáváním náletových dřevin na písčinnách. Od té doby biologové provádějí v písčinně průzkum, který je zaměřený hlavně na hmyz a obojživelníky a pomůže při plánování další péče o zdejší faunu a flóru. Letos by měla v písčinně vzniknout ještě jedna tůň. Péči o písčinnu provádí Calla ve spolupráci s městysem Ledenice a Pedagogickou fakultou JU.

„V nových tůních jsme už v prvním roce po vytvoření zaznamenali rozmnožování dvou druhů čolků a také výskyt kuněk, skokanů, užovek nebo mnoha druhů vodního hmyzu. Řada nalezených živočichů patří mezi ohrožené druhy. Péče o taková místa rozhodně pomáhá ochraně biologické rozmanitosti v krajině,“ přibližuje motivaci biologů a ochránců přírody Tomáš Ditrich, entomolog z Pedagogické fakulty JU a Biologického centra AV ČR, který v písčinně sleduje zejména vodní živočichy.

„Také suchozemský život v ledenické písčinně je velmi pestrý. Můžeme zde pozorovat např. mnoho druhů samotářských včel, svižníky nebo jedovaté a ohrožené majky, nápadné brouky s velmi složitým vývojovým cyklem. Proto jsme se rozhodli v obnově písčinn a mokřadů pokračovat i letos,“ vysvětluje entomolog Jiří Řehounek, který má v Calla na starosti projekty na ochranu písčoven a podílí se i na biologickém průzkumu.

Protože chtějí ochránci přírody přiblížit místní přírodní zajímavosti také turistům a dalším zájemcům, chystají letos také novou informační tabuli. Tipy na výlety nejen do Pískovny Ledenice, ale i do dalších zajímavých jihočeských písčoven najdou zájemci o turistiku, cykloturistiku, geocaching, geologii, fotografování nebo pozorování přírody na webu „Objevte svou písčinnu“ (<http://www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu/>). Mimo jiné se zde dozvědí, že Pískovna Ledenice je také zajímavou geologickou lokalitou.

Tisková zpráva Cally

Protestní akce proti úložišti na Březovém potoce

Již poosmnácté uspořádal spolek „Jaderný odpad – děkujeme nechceme!“ protestní pěší pochod a cykloakci proti záměru státu budovat hlubinné úložiště v okolí Pačejova a Maňovic v Pošumaví. Na startu před kulturním domem v Pačejově se 10. července sešlo více než 100 protestujících, kteří pěšky, na kolech nebo na motorkách vyrazili do Maňovic. Zde v cíli byl připraven bohatý program a přibyli další účastníci. Součástí programu byla i panelová diskuze, kterou jsme pomáhali připravit a které se zúčastnil i náměstek hejtmanky Plzeňského kraje Josef Bernard. Také jsme tu měli spolu s OIŽP a Jihočeskými matkami informační stánek. Zlatým hřebem pak byl večerní koncert hudební skupiny Zrní proti hlubinnému úložišti v celé ČR.

Edvard Sequens

Pochodující opouštějí Pačejov. Foto: Edvard Sequens

Příchod či příjezd do Maňovic. Foto: Pavel Vlček

Panelová debata. Foto: Ondřej Šturma

Panelová debata. Foto: Pavel Vlček

O žaludky se krom jiných postaraly Kuchařky bez domova. Foto: Ondřej Šturma

Koncert skupiny Zrní. Foto: Ondřej Šturma

Senátoři: za nové atomové reaktory zaplatíte bez omezení

Senátorky a senátoři při schvalování návrhu [zákona o podpoře nových jaderných reaktorů](#) nevyužili možnost shodit jej ze stolu, jak navrhoval senátor Mikuláš Bek. Stejně tak nepodpořili zastropování neomezené garantované výkupní ceny elektřiny z nových reaktorů. Proti byli senátoři zvolení za ODS a TOP 09 a z klubu PROREGION [[hlasování](#)]. Pozměňovací návrh, který měl limitovat tuto podporu v souladu s částkami deklarovanými samotným ministrem průmyslu a obchodu, k tomu podali společně senátorky Alena Dernerová a Jitka Seitlová a senátoři Lukáš Wagenknecht, Mikuláš Bek, Marek Hilšer, Petr Orel a David Smoljak. Senát však vrátil novou normu Poslanecké

sněmovně jen s přísnější úpravou bezpečnostní pojistky, aby z našich daní a plateb za elektřinu neprofitovaly Česku nepřátelské režimy.

Kontroverzní legislativní norma jednostranně a mohutně zvýhodňuje nekonkurenceschopnou jadernou energii proti jiným zdrojům a staví ji tak mimo trh s elektřinou. Kromě garantované ceny, za kterou má stát po dobu 30 až 60 let vykupovat veškerou vyrobenou elektřinu z nového reaktoru a rozdíl mezi ní a tržní cenou účtovat spotřebitelům, také zákon umožní vládě poskytnout firmě ČEZ půjčku až na 100 % investice po dobu stavby bezúročně, která bude mít velké dopady na státní rozpočet. Zákodárci již nebudou mít žádnou možnost ovlivnit výši štědré veřejné podpory, ta bude pouze v rukou vlády, které svým rozhodnutím vystavili bílko šek.

Investiční náklady (bez nákladů na financování) na nový reaktor v Dukovanech by podle dostupných dat mohly být výrazně vyšší než doposud vládou uváděných 160 miliard Kč. Srovnání s obdobnými stavěnými reaktory ukazuje spíše na 250 miliard Kč (odpovídá průměru nákladů projektů stavěných ve Finsku, Francii, Velké Británii a ve Spojených státech v březnu 2021, v případě elektráren Vogtle v USA a v Olkiluoto ve Finsku došlo od té doby k dalšímu prodražení). Několikanásobné zvyšování ceny v průběhu staveb atomových reaktorů je v posledních letech pravidlem. U jaderných reaktorů stavěných ve Francii, Finsku a na Slovensku jde o 3-4 násobné prodloužení výstavby proti projektu a 2-4 násobné zdražení proti předpokládané ceně. Návrh zákona schválený Senátem vede k situaci, kdy rizika ponese spotřebitel elektřiny.

Edvard Sequens, energetický konzultant sdružení Calla, řekl: *“Naši potomci možná budou jednou spílat autorům „jaderného tunelu“, který jim zdraží elektřinu. Nyní se mezi spoluautory bohužel přidala větší část Senátu. Přijatý nesystémový zákon znovu jasně ukazuje, že atomová energetika se stala nekonkurenceschopnou a neobejde se bez štědré veřejné podpory. Je nepředstavitelné, že za nový reaktor mají platit spotřebitelé elektřiny ještě v roce 2100, když máme mnohem levnější a bezpečnější cesty, jak zajistit dostatek elektřiny.”*

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, řekl: *“Dalo by se očekávat, že Senát povede o zastropování garantované výkupní ceny debatu, která se bude týkat konkrétní částky. Vývoj na trhu s elektřinou i ostatními komoditami je dynamický a názory na promítnutí do budoucích cen se mohou lišit. Odmítnutí jakéhokoli zastropování výkupní ceny vyvolává podezření, že číslům prezentovaným v předkládacích zprávách vlastně nikdo moc nevěří.”*

Tisková zpráva Calla a Hnutí DUHA

VYŠLO

Jaderný odpad č. 1/2021

Zdá se, že s vánočním výběrem čtyř lokalit pro hlubinné úložiště vysoceradioaktivních odpadů v této chvíli nic nehne. Ale není to důvod k rezignaci. Politici přicházejí a odcházejí a my jim k tomu pomáháme. A není to ani důvod, aby se nyní společné úsilí lokalit z celé republiky rozpadlo. Kromě toho, že každá z lokalit hájí své specifické hodnoty, jsou tu zájmy, které se dají prosadit jen ve svornosti – změna vládní koncepce, zákon posilující práva obcí nebo transparentní postup státních úřadů.

První letošní číslo zpravodaje *Jaderný odpad*, který vydává Calla s Hnutím DUHA primárně pro obyvatele a politiky z míst, kde by jaderný odpad mohl skončit, přináší informace z členského shromáždění Platformy proti hlubinnému úložišti a ozřejmuje její postoj k návrhu SÚRAO na lokální pracovní skupiny. Také zhodnocení letošní červencové protestní akce v lokalitě Březový potok a rozhovor s Josefem Bernardem, náměstkem hejtmanky Plzeňského kraje.

Zpravodaj si [stáhnete zde](#).

Edvard Sequens

Mýty & fakta: Úplný obrázek spalovny odpadu v Novém Vráťě – díl 4.

Teplárna České Budějovice si u Institutu cirkulární ekonomiky (INCIEN) objednala studii „*Role ZEVO v cirkulární ekonomice*“, kterou dostali zastupitelky a zastupitelé jak Českých Budějovic, tak Jihočeského kraje a další lidé, kteří by mohli několikamiliardové investici Teplárny do velké celokrajské spalovny odpadů v Novém Vráťě u Českých Budějovic pomoci nebo ji komplikovat. Řada informací však ve zmíněné studii INCIEN chybí nebo jsou podány jen ve prospěch spalovny. Pro úplnější obrázek o projektu, který, pokud bude prosazen, na desítky let ovlivní nakládání s odpady v kraji, připravily Arnika, Hnutí DUHA a Calla stručnou publikaci „*Mýty & fakta: Úplný obrázek spalovny odpadu s doplňkovým využitím energie (tzv. ZEVO) v Novém Vráťě*“. [Stáhnout si ji můžete zde](#). Postupně Vám argumenty do debaty, která nás bude ještě dlouho provázet, představujeme na stránkách Ďáblíka.

Mýtus: ZEVO je řešením pro plasty (pro plastové výměty z dotřídovacích linek, pro které chybí odbytu na trhu), většina plastů jinak skončí na skládce.

+ Plastové výměty z dotřídovacích linek nejsou pro spalovny potenciálem, ale spíše hrozbou. V minulosti se ukázalo, že díky své vysoké výhřevnosti a skladbě ničí kotle spaloven. I samotní autoři studie tento fakt uvádějí, čímž dochází ke kontradikci.

+ Spalováním PVC, jednoho z častých plastových materiálů, který je ve výmětech z recyklačních linek, dochází ke korozi zařízení. V německém Hammu došlo kvůli korozi ke zřícení 60 metrů vysokého komínu a poničení střechy pyrolyzní spalovny.

+ ZEVO nemůže stavět na výmětech z dotřídovacích linek, neboť Česká republika bude nucena kvůli naplnění závazných recyklačních cílů investovat do recyklačních technologií a v celé EU se bude díky přechodu na oběhové hospodářství upouštět od používání nerecyklovatelných materiálů. Poslání občany vyříděných a recyklovatelných plastů do spalovny namísto zajištění jejich recyklace by bylo v přímém konfliktu s hierarchií nakládání s odpady.

Mýtus: ZEVO může být řešením pro potenciálně infikované odpady, třeba i v souvislosti se zvýšením jejich množství v důsledku pandemie nemoci covid-19.

+ Na zpracování infekčních odpadů jsou kladeny speciální požadavky, na jejichž splnění nejsou spalovny komunálních odpadů vybavené. Infekční odpady do zařízení typu ZEVO nesmí, protože není vybaveno pro jejich oddělené skladování. Kromě toho existuje také řada způsobů, jak infekční odpady zpracovat, aniž bychom je spálili, tedy takzvanými nespalovacími technologiemi, které považuje za vhodné i WHO.

Pokračování příště.

Edvard Sequens

Chráněný škůdce

Zlatohlávka huňatého (alias chlupatého) poznáte od ostatních zlatohlávků tak, že je malý, tmavý a opravdu hodně chlupatý (alias huňatý). Jde o ohrožený druh podle červeného seznamu i podle zákona, zároveň se však ocitl i na Rostlinolékařském portálu v seznamu škůdců.

Jak se mu to povedlo? Inu, dospělí brouci prý vyžírají květy okrasných rostlin, např. růží nebo kosatců. Pro pořádek se sluší podotknout, že zároveň ty rostliny mohou také opylovat. Rostlinolékaři doporučují setřásání brouků na plachtu nebo chemickou ochranu, nedodávají však, že oba způsoby jsou vlastně v ČR nelegální.

Do seznamu škůdců se tento zlatohlávek jistě dostal proto, že v jihoevropských zemích je běžnější. Jak se ale na portálu ocitl v čeledi vroubenkovití, to ví snad jen Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Je snad nějaká plošnice, či co?

Jiří Řehounek

Protierozní vyhláška legalizuje erozi

Ministr Richard Brabec podepsal tzv. protierozní vyhlášku, která měla být ostrou zbraní proti úbytku české půdy. Místo toho zůstane materiál z pera Ministerstva životního prostředí spíše bezzubým nástrojem. Resort ministra Brabce nechal v potaz prakticky žádné ze zásadních připomínek, které vzešly od krajů, sdružení obcí a měst, hl. m. Prahy, neziskových organizací nebo akademické obce. Vyhláška vejde v platnost v červenci tohoto roku. Postup resortu dlouhodobě [kritizují](#) Nadace Partnerství, Hnutí DUHA a Česká společnost ornitologická a upozorňují na potřebu rychlé novelizace, aby vyhláška půdu skutečně chránila.

Podle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu je zakázáno ohrožovat a poškozovat půdu erozí. Klíčové je tedy erozi předcházet. S účinnou prevencí však vyhláška vůbec nepracuje a řeší pouze opakované erozní události. Vzhledem k tomu lze očekávat účinky protierozní vyhlášky nejdříve v letech 2023 až 2024. První verze vyhlášky byla přitom ministerstvem připravena již v roce 2017. Spolu s nedostatečnou podobou současného návrhu tak stát v těchto letech ztratí minimálně 30 miliard korun jen na hodnotě půdy. Spolu se škodami na majetku pak může jít minimálně o 70 miliard korun.

Nadace Partnerství, Hnutí DUHA a Česká společnost ornitologická proto považují předpis za málo ambiciózní. [Podle Ministerstva zemědělství](#) se vodní eroze v důsledku extrémního počasí způsobeného změnou klimatu zvýší do roku 2030 na dvojnásobek. Vyhláška také vůbec neřeší erozi větrnou a opomíjí například erozi na chmelnicích či vinicích. Monitorovat se zároveň daří jen zlomek erozních událostí. Hraniční je také tolerance ztráty půdy 9 tun na hektar za rok - samotná strategie zemědělského resortu

2030 počítá s maximálním limitem ztráty půdy 5 tun na hektar za rok.

Organizace proto volají po rychlé novelizaci, ale také po lepším nastavení podmínek pro čerpání zemědělských dotací ze Společné zemědělské politiky, které v současnosti vytváří Ministerstvo zemědělství a které zásadním způsobem ovlivňují způsob hospodaření.

„Vyhláška před erozí nechrání, naopak ji legalizuje. Trestá totiž pouze eroze nahlášené, kterých je minimum, a navíc jen ty opakované. První erozi, která sama o sobě může půdu

znehodnotit, zcela pomíjí,“ upozorňuje Václav Izák z Nadace Partnerství.

„Vyhláška opomíjí větrnou erozi. Ta přitom v posledních letech významně narůstá. Zatímco před 10 lety bylo erozně ohroženo zhruba 10 % plochy zemědělských půd, aktuálně je to až 24 %. Na rozdíl od vodní eroze dochází k větrné i na rovinatých pozemcích. Jedním z nejlepších řešení je vytváření přírodních bariér v podobě křovinatých nebo stromových větrolamů, které zlepší i podmínky pro živou přírodu,“ upozorňuje na další z nedostatků protierozní vyhlášky Václav Zámečník, zemědělský specialista České společnosti ornitologické.

„Klimatická změna přináší nejen více sucha, ale také více přivalových dešťů, které budou v nepřipravené krajině odnášet stále více nenahraditelné půdy a ničit zemědělcům úrodu. Dobrá protierozní legislativa je v zájmu všech - zemědělců, vlastníků půdy i ostatních občanů. Není nám proto jasné, proč Ministerstvo životního prostředí přišlo s takto slabým návrhem vyhlášky a proč opominulo veškeré připomínky odborné veřejnosti. Vyhláška umožňuje ohrožovat i poškozovat půdu erozí a je tak v rozporu s účelem zákona, který má půdu chránit,“ říká Martin Rexa, koordinátor kampaně Zasadíme se Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA, České společnosti ornitologické a Nadace Partnerství

Jak důležité je tlející dřevo pro lesní ekosystémy?

Jak důležité je ponechávání tlejícího dřeva v zásahových lesních porostech? Jakou metodou jej odkorňovat nebo do jaké míry ovlivňuje ponechání dřevní hmoty k zetlení druhovou rozmanitost lesů? To jsou otázky, na které má přinést odpovědi právě probíhající Česko-Bavorský projekt s názvem „Podpora biologické rozmanitosti a vytvoření koncepce ochrany lesních ekosystémů Šumavy“.

„Výzkumy z přirozených lesů ponechaných samovolnému vývoji potvrzují, že tlející dřevo je nepostradatelnou součástí lesních ekosystémů a je důležité pro zachování druhové rozmanitosti naší přírody. Tlející dřevo má nedocenitelnou roli v koloběhu živin, v přirozené obnově lesů, ovlivňuje funkce a strukturu vodních toků, morfologii svahů, různorodost prostředí a především má pozitivní vliv na přírodní rozmanitost tisíců druhů organismů – bakterií, řas, hub, mechů, jätrovek, lišejníků, kapradorostů, roztočů, hmyzu, ptáků a dalších,“ vyjmenovává již známá fakta koordinátor projektu za Správu NP Šumava Jaroslav Červenka.

„Náš aktuální projekt se však soustřeďuje na zásahové lesní porosty, ve kterých je ponechání dřevní hmoty často opomíjeno (především mimo chráněná území). Vybrali jsme tři lokality o celkové rozloze 55 ha, ve kterých jsme na jednom hektaru ponechali cca 40 m³ dříví k zetlení, což je prahová hodnota pro některé druhy. V porostech zůstávají starší souše nebo stromy napadené kůrovcem, které jsme pokáceli a asanovali. K tomu jsme přednostně využívali inovativní metodu drážkování, která na kmenu zanechává dostatečný podíl kůry. Díky tomu se kmen může přirozeně rozkládat

a biologická hodnota dřevní hmoty je tak zachována,“ dodává. Velký důraz v tomto projektu je kladen na dlouhodobý monitoring, tedy zhodnocení vlivu námi provedených opatření na biodiverzitu, tedy druhovou pestrost. Monitorují se všechny druhy hub, lišejníků, mechorostů a hmyzu. Monitoring byl proveden před zásahem a bude probíhat několik let po ponechání dřevní hmoty.

„Výsledky tohoto monitoringu samozřejmě budeme zpracovávat, vyhodnocovat. Konečným výstupem bude koncepce ponechávání tlejícího dřeva, která bude k dispozici lesním správcům a orgánům ochrany přírody i mimo národní parky. Cílem je ukázat způsoby, jak lze v lesích hospodařit a zároveň v nich zachovat biologickou rozmanitost. Projekt zahrnuje přeshraniční exkurze pro instituce spravující lesy, studenty i orgány státní správy ochrany přírody,“ zakončuje Jaroslav Červenka.

Tisková zpráva NP Šumava

20. ročník Stromu roku zná své finalisty

Do finále 20. ročníku ankety Strom roku, za kterou stojí Nadace Partnerství, postoupila dvanáctka kandidátů ze sedmi krajů. Porota letos vybírala z rekordních sedmasedmdesáti návrhů. Letní online hlasování je otevřené na www.stromroku.cz. Hlasovat je možné do 12. září.

Finálová dvanáctka

Zpívající lípa, Telecí, Pardubický kraj
Lípa Kapucínka, Zlatá Koruna, Jihočeský kraj
Strážce Výštice, Olešník, Jihočeský kraj
Běleňská lípa, Malšín, Jihočeský kraj
Smrk ztepilý na ulici Ramešova, Brno, Jihomoravský kraj
Lípa pod Holým kopcem, Bohdalice, Jihomoravský kraj
Šmigule, Sívce, Jihomoravský kraj
Platan javorolistý, Praha 5 – Smíchov, Praha
Dolní popovská lípa, Jáchymov, Karlovarský kraj
Dubisko valašisko tvrdé, Kozlovice, Moravskoslezský kraj

**STROM
ROKU**
ČESKÁ REPUBLIKA

Novoveská lípa, Nová Ves, Moravskoslezský kraj

Svatováclavský dub, Stochov, Středočeský kraj

Stromy hrdinové

Javor z Prahy, Praha 1 – Staré město, Praha

Děda Vševěda, Vlašim, Středočeský

Jasan – Strážce Podkovy, Pardubice, Pardubický

Lípa Na Podborčí, Ostrava, Moravskoslezský

Kedroňovametasekvoj, Bohumín, Moravskoslezský

„Cílem ankety Strom roku je nejen upozornit na staré a významné stromy, ale také na ty, které ohrožuje lidská činnost či zdravotní stav. Tyto stromy potřebují nejen péči, ale i pozornost. V rámci letošního ročníku jsme se tedy rozhodli zařadit tyto stromy do Stromojízdy a zajistit jim publicitu, kterou si zaslouží,“ popisuje změny koordinátorka ankety Silvie Zeinerová Sanža z Nadace Partnerství.

Vítězný Strom roku bude vyhlášen 22. září v Brně a získá odborné arboristické ošetření od firmy Prostrom Bohemia. Stejně jako předchozí vítězové bude reprezentovat Českou republiku v mezinárodním kole ankety Evropský strom roku.

Celostátní anketu Strom roku pořádá Nadace Partnerství od roku 2002. Od té doby se do hlasování zapojilo více než 729 tisíc lidí a získali jsme přes 2,8 milionu korun. Tento výtěžek putoval na výsadbu a ochranu stromů.

[Mapa finalistů a Stromů hrdinů.](#)

Podle tiskové zprávy Nadace Partnerství

Netopýří noc přinese nevšední zážitky

Pětadvacátý ročník Mezinárodní noci pro netopýry proběhne v České republice na téměř 50 místech v období od 12. srpna do 25. září. Pestrý program pro děti i dospělé, přednášky, ukázky výzkumných metod či noční výpravy do přírody doplní také setkání se živými netopýry. Podrobný přehled všech plánovaných akcí lze nalézt na webu netopyrinoc.cz.

Řada druhů netopýrů žije v blízkosti člověka a využívá úkryty v budovách. Letní kolonie obývají sluncem vyhřáté půdy, škvíry, spáry či dutiny v podstřeší cihlových i panelových domů. „*Soužití s netopýry pod jednou střechou je často bezproblémové a případné potíže lze většinou řešit ke spokojenosti lidí i zvířat. Mezinárodní noc pro netopýry přispívá k rozšiřování povědomí široké veřejnosti o životě těchto pozoruhodných savců,*“ říká Daniel Horáček z ČESON, koordinátor akce v ČR. Návštěvníci se mohou těšit na bohatý program s přednáškami, přírodovědnými stezkami a dílničkami pro děti, večerními exkurzemi a ukázkami

výzkumných metod, jako je odchyt do sítí nebo použití ultrazvukových detektorů. Na řadě míst se lidé setkají s ochotnými hendikepovanými netopýry. „Věříme, že tyto zážitky pomohou lidem získat k netopýrům bližší vztah. Netopýři žijící v lidských sídlech jsou značně zranitelní a jejich ochranu lze nejlépe zajistit prostřednictvím spolupráce veřejnosti s odborníky,“ doplňuje Petra Schnitzerová z ČESON.

Mezinárodní noc pro netopýry se koná pod záštitou Dohody o ochraně populací evropských netopýrů (EUROBATS). Na jednotlivých lokalitách v ČR zajišťují tuto akci členové ČESON ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, správci památek, pracovníky muzeí a řadou nevládních organizací. „Netopýří noc umožňuje ukázat lidem, co se pro ochranu těchto vzácných živočichů v praxi dělá. Základní údaje o výskytu všech 27 druhů našich netopýrů máme k dispozici, probíhá také pravidelný monitoring na zimovištích a v letních koloniích. Budeme však rádi za upozornění, pokud lidé někde netopýry sami objeví. Pozorování lze zadat například prostřednictvím mobilní aplikace BioLog1. Záznamy jsou pak ukládány do Nálezové databáze ochrany přírody a využívány pro ochranu těchto létajících savců,“ doplňuje Karolína Šulová z AOPK ČR.

Podrobný přehled všech netopýřích nocí, reportáže z minulých ročníků a další informace jsou dostupné na nově spuštěných webových stránkách netopyrinoc.cz. Část akcí se koná v rámci projektu podpořeného SFŽP ČR z rozhodnutí ministra životního prostředí.

Tisková zpráva ČESON a AOPK ČR

Jihočeské netopýří noci najdete v Ďáblíkových pozvánkách na konci tohoto čísla.

Výsledky ankety „Ropák 2020“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleusmostensis (ropáka bahnomilného).

Celkem 81 členů nezávislé Komise ze 102 rozhodlo o vítězi 29. ročníku ankety „Ropák roku“ o antiekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 26. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o antiekologický výrok. Členy Komise jsou např. zoolog Mojmír Vlašín, ekologická ekonomka Naděa Johanisová či publicista Vladimír Just.

V minulém díle jsme Vám představili vítěze obou anket a nyní se zaměříme na zbývající finalisty Ropáka 2020.

Pořadí zbývajících kandidátů ankety Ropák 2020

2) Ing. Miroslav Toman, CSc., ministr zemědělství (od srpna 2020 ČSSD) – Jihomoravský kraj, Česká republika (226 bodů)

- za zodpovědnost při trvalém odporu Ministerstva zemědělství a jím řízené organizace Lesy České republiky, s. p., proti zajištění efektivní ochrany evropsky významné lokality Soutok – Podluží na ploše cca 9,7 tisíc hektarů vyhlášením nejcennějších její částí za zvláště chráněná území aspoň na 37 % celkové plochy, což mj. dokládají dva jeho dopisy ministru životního prostředí z května a července 2020, v nichž hájí dosavadní lesnické postupy v území a zajištění ochrany jen asi 12 % celého území, nebo nepřiměřeně demagogická odpověď z června 2020 jeho náměstka Patrika Mlynáře na kritické stanovisko osmi odborných společností sdružujících více než šest tisíc odborníků, které podporuje i petice veřejnosti za záchranu Moravské Amazonie, přičemž během roku 2020 bylo na území opět použito intenzivní

lesnické hospodaření zahrnující např. holosečné kácení nebo plošná příprava půdy zcela likvidující bylinný podrost, ačkoliv ještě nebyl schválen lesní hospodářský plán na období 2020 až 2029; ke kompromisní dohodě aspoň o lesním hospodaření v EVL Soutok – Podluží mezi Lesy ČR a AOPK ČR sice došlo v listopadu 2020, nicméně efektivní ochrana tohoto území na nejcennějších 37 % jeho plochy není stále zajištěna.

- za zodpovědnost při předložení návrhu na výstavbu nových 31 vodních nádrží v květnu 2020 ke stávajícím 65 z roku 2011 s tvrzením, že jde o nejlepší způsob získání vody pro obyvatele, který ovšem opět dokládá setrvávající technokratické myšlení pokračovat ve zbytečném utrácení miliard korun a v nevratném zničení cenných nivních ekosystémů a narušení ekologické funkce dotčených toků, namísto provádění

řady systémových a levnějších opatření na udržení vody v krajině, zejména v půdě se zachytem dalších asi pěti miliard m³ vody, a přírodě blízké zemědělské a lesnické praxe, přičemž plán se setkal s důrazným nesouhlasem nezávislých odborníků a dotčených obcí (řada z nich přitom souhlas s novými přehradami nedala) a veřejnosti, jak vyplývá i z petice za systémová opatření proti suchu a proti dalším přehradám, kterou podpořilo více než dvacet obcí; v aktualizaci Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod ze září 2020 se počet přehrad sice zvýšil „jen“ o 21 (s objemem asi 112 milionů m³ vody na ploše více než 1.510 ha) na celkových 86, nicméně nedošlo k vyhodnocení vlivů na životní prostředí.

3) JUDr. Dalimil Mika, LL.M., soudní exekutor a vlastník společnosti Horský areál Paprsek, s.r.o. – Olomoucký kraj (138 bodů)

- za provádění výstavby velké vodní nádrže v údolní nivě potoka a v okraji lesa na ploše téměř dvou hektarů pro zasněžování sjezdovek v lyžařském areálu Paprsek u Starého Města pod Sněžníkem od roku 2019, ačkoliv se dodatečně zjistilo, že přehrada je v rozporu s územním plánem, chybělo hodnocení vlivů na životní prostředí, nebyla povolena výjimka ze zákona ke škodlivému zásahu do biotopů řady zvláště chráněných druhů organismů, např. motýla jasoně dymnivkového či rostlin vratičky heřmánkolisté nebo prstnatce májového, a chybělo i stavební povolení, čímž došlo ke značným škodám na přírodě a krajině; Česká inspekce životního prostředí na začátku roku 2021 udělila pokutu sto tisíc korun, ale podle Ministerstva životního prostředí měla spíše podat trestní oznámení a nařídit navrácení zničeného území do původního stavu, a Krajský úřad Olomouckého kraje v dubnu 2021 zrušil dodatečné stavební povolení, které v říjnu 2020 vydal Městský úřad Šumperk, ale výstavba dále pokračuje, neboť probíhá odvolací řízení.

4) Ing. Jaroslava Pokorná Jermanová, zastupitelka Benešova a hejtmanka Středočeského kraje (hnutí ANO) – Středočeský kraj (117 bodů)

- za dlouhodobou snahu abnormálně urychlovat přípravu středočeské trasy dálnice D3 z Prahy na jih do Nové Hospody délky více než 59 km za asi 38 miliard korun, která se má stavět přes rekreačně a přírodně cenné území Posázaví, Neveklovska a Voticka, ačkoliv trasa navzdory dlouhodobému odporu veřejnosti a nezávislých odborníků probíhá poddolovaným územím na Jílovsku, ovlivní krajinný ráz a povrchové a podzemní vody, způsobí další fragmentaci krajiny a škodlivě zasáhne do biotopů desítek zvláště chráněných druhů organismů, přičemž využívá i tvrdého politického nátlaku na asi desítku obcí dotčených dálnicí, které mají proti její trase značné a odůvodněné výhrady, a na státní úřady, čehož dokladem je např. její dopis z května 2020 zaslaný předsedovi vlády a ministrům dopravy a životního

prostředí, v němž mj. nepřipustně žádá MŽP, aby řízení o povolení výjimek ze zákona o ochraně přírody a krajiny rychle probíhala a již vydaná rozhodnutí byla potvrzena (MŽP ovšem na podzim roku 2020 všechny tři výjimky pro nezákonnost zrušilo), a dále arogantně navrhuje, aby příprava vodovodního přivaděče byla podmíněna souhlasem obcí odmítající vybranou trasu dálnice D3, neboť jinak budou jejich obyvatelé bez vody; přitom rychlé a kvalitní spojení Prahy a jižních Čech může zajistit i dálnice D4 kolem Příbrami a Písku, modernizace silnice I/3 z Mirošovic do Mezna a modernizace železničního koridoru do Českých Budějovic.

5) Olga Chabr Grillová, jednatelka firmy I.H.FARM s.r.o. – Ústecký kraj (100 bodů)

- za dlouhodobě nešetrnou a plošnou těžbu starých horských bučin na svazích Krušných hor mezi obcemi Horní Jiřetín a Vysoká Pec, a to i během roku 2020, přestože tyto cenné rozsáhlé porosty jsou součástí evropsky významné lokality Východní Krušnohoří a jde o biotopy se zvláště chráněnými druhy živočichů, zejména hmyzu a ptáků, takže dochází k trvalému poškození takto chráněného území, přičemž pro zalesňování jsou používány i stanovištně nevhodné smrky a ani není dodržován lesní hospodářský plán, jehož

planost končí na konci roku 2021; plošné kácení přirozených bučin opakovaně silně kritizují nezávislí odborníci, vedení obce Horní Jiřetín, spolky i široká veřejnost, kteří požadují uložení sankcí, které by kácení ukončily, a rychlou a účinnou právní ochranu tohoto území, a to i s vytvořením bezzásahových oblastí.

6) RNDr. Jan Zahradník, zastupitel Českých Budějovic, zastupitel Jihočeského kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) – Česká republika (79 bodů)

- za účelové podání pozměňovacího návrhu v březnu 2020 k vládnímu návrhu nového zákona o odpadech, který v dubnu 2020 výbor pro životní prostředí podpořil a Poslanecká sněmovna P ČR ho v září 2020 schválila a v prosinci 2020 potvrdila, neboť podle něho se zpětně od roku 2015 nemusejí platit poplatky za ukládání odpadů označených jako „konstrukční prvky“, ačkoliv se podle zákona poplatky nevybírají jen za odpady k technickému zabezpečení skládky, kterých může být nejvýš 20 % z celkové hmotnosti odpadů za rok, takže obce a Státní fond životního prostředí ČR mohou přijít až o miliardy korun, neboť opakovaně se nyní zjišťuje, že nedoplatky za odpady nezákonně označené jako „konstrukční prvky“ jsou častým jevem a bývají vysoké; nový zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, i s tímto pozměňovacím návrhem je sice účinný od 1. ledna 2021, nicméně Ústavní soud nyní řeší ústavní stížnost na zrušení těchto částí tohoto zákona.

7) Roman Kreuziger st., podnikatel – Plzeňský kraj (74 bodů)

- za urputnou snahu postavit v ekologicky cenné luční enklávě zaniklé osady Zhůří na území Národního parku Šumava soukromý rekreační dům pro asi dvacet osob s technickým zázemím na ploše kolem 1.410 m² půdy, ačkoliv tím mj. dojde ke škodlivému zásahu do území parku a do biotopů kolem dvaceti zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, takže od října 2020 probíhají dvě řízení o povolení výjimek ze zákona č. 114/199S Sb., o ochraně přírody a krajiny, v nichž se mj. snaží dokládat, že jde o stavbu ve prospěch ochrany přírody nebo s převažujícím či s naléhavým veřejným záměrem, neexistuje jiné

řešení, jak údržbu krajiny bez této stavby provádět, a zásah je nízký a kompenzovatelný – ovšem původní plán na výstavbu „ekofarmy“ se zástavbou na ploše kolem 1.850 m² nezískal v listopadu 2019 souhlasné závazné stanovisko o hodnocení vlivů na životní prostředí; obě řízení o povolení výjimek ze zákona stále probíhají.

8) Ing. Josef Veselský, vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Olomouckého kraje – Olomoucký kraj (49 bodů)

- za vydání změny č. 26 integrovaného povolení podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, v září 2020 s povolením výjimek z emisních limitů pro rtuť (od srpna 2021 do srpna 2027) a pro oxidy dusíku (od srpna 2021 do srpna 2029) při spalování uhlí ve staré a nemodernizované elektrárně Chvaletice, takže by platily po zbývající dobu jejího provozování, kterou ovšem v březnu 2021 Ministerstvo životního prostředí na základě odvolání pěti spolků a obce Veltruby zrušilo (jde již o druhé zrušení povolené výjimky), neboť opět nebyly řádně vypořádány připomínky účastníků řízení, opět chyběly přesvědčivé údaje o vysokých nákladech na dodržení obou limitů, které údajně převyšující přínosy pro ochranu ovzduší, opět nebylo povolení výjimky na tak dlouho pečlivě odůvodněné atd., takže se žádost musí přepracovat; o žádosti firmy Sev.en EC, a. s., z prosince 2018 nebylo dosud pravomocné rozhodnuto, což se do srpna 2021, od kdy je nutné přísnější limity dodržovat, jen stěží podaří, takže provoz elektrárny se bude muset omezit či přerušit.

9) Ing. Karel Otava, starosta města Lysá nad Labem (ČSSD) – Středočeský kraj (42 bodů)

- za zodpovědnost při prosazování výstavby výcvikové areálu „Svět záchranářů“ na místě mokřadu Žabák na okraji města v rámci pořizování změny územního plánu, ačkoliv se jedná o přírodovědně velmi cenné území, ležící na místě historických slatinných luk, takže jako mokřad s vysokou biodiverzitou zadržuje vodu v krajině a je biotopem více než čtyřiceti zvláště chráněných druhů živočichů, zejména obojživelníků a ptáků, a dále za povrchní přístup využít možnosti registrace mokřadu za významný krajinný prvek, neboť na jeho cennost upozorňují nezávislí odborníci i státní úřady (AOPK ČR, MŽP); Středočeský kraj sice v srpnu 2020 od výstavby svého výcvikového areálu na tomto místě ustoupil, nicméně Městský úřad Lysá nad Labem dosud mokřad za významný krajinný prvek nezaregistroval.

10) prof. PharmDr. Alexandr Hrabálek, CSc., primátor města Hradec Králové (nestr. za ODS) – Královéhradecký kraj (36 bodů)

- za prosazování výstavby nové silnice délky asi 270 m přes okraj přírodovědně cenné přírodní památky Na Plachtě 3 v dotyku se zástavbou Hradce Králové, která je opakovaně předmětem řady škodlivých zásahů, přestože existuje variantní dopravní řešení v podobě úpravy stávajících křižovatek a silnic, přičemž petici proti navržené silnici podepsalo více než 9,2 tisíc osob, a dále za zodpovědnost při zadání odborně nedostatečně kvalitního biologického hodnocení v květnu 2020, neboť během průzkumů bylo nalezeno jen pět zvláště chráněných druhů živočichů, kdežto souběžně probíhající nezávislý průzkum jich objevil pětkrát více a dokonce násobně vyšší počet dalších druhů živočichů; zastupitelstvo města sice v listopadu 2020 od přípravy silnice prozatím upustilo, nicméně její výstavba, stejně jako další zásahy do území, stále hrozí.

11) Bc. Ing. Hana Mazurová, vedoucí oddělení stavebního řádu Odboru strategického rozvoje Krajského úřadu Olomouckého kraje – Olomoucký kraj (29 bodů)

- za potvrzení změny územního rozhodnutí pro dálnici D1-0136 Říkovice – Přerov v červnu 2020, kterou Krajský soud v Ostravě na základě žalob dvou spolků v říjnu 2020 zrušil, neboť navzdory jejich opakovaným upozorněním nebyly do rozhodnutí o této změně zahrnuty všechny požadavky závazných stanovisek na ochranu vod, krajinného rázu a významných krajinných prvků a také chyběl návrh zimní údržby při průchodu dálnice ochranným pásmem vod; nové rozhodnutí sice bylo vydáno v dubnu 2021,

nicméně Krajský soud v Ostravě ho nyní podruhé přezkoumává.

11) Ing. Petr Rusek, podnikatel: např. člen správní rady firmy COMPOSITE COMPONENTS a.s., jednatel firmy Composite Servis s.r.o., jednatel firmy CC PROPERTY s.r.o. apod. (Trikolóra) – Česká republika (29 bodů)

- za bizarní obhajobu používání olověného střeliva při lovu a olověné zátěže pro rybolov ve volné krajině v srpnu 2020, přestože je vědecky prokázáno, že olovo způsobuje otravu vodního ptactva a dravců (v Evropě tak každoročně zbytečně uhynou milióny ptáků), přičemž jsou již dnes běžně dostupné bezolovnaté alternativy, takže doporučení Evropské agentury pro chemické látky ze září 2020 zpřísnit zákaz používání olova ve střelných zbraních pro lov v mokřadech a v jeho okolí a pro rybolov je logický (podle nařízení Evropské komise se olovo v těchto oblastech nesmí používat již od roku 2011); Evropský parlament v listopadu 2020 zpřísnění zákazu používání olova pro lov v mokřadech a v jeho okolí s přechodným obdobím 2-3 let pro jeho zavedení nakonec schválil a v lednu 2021 vyšlo jako nařízení EK.

Tisková zpráva Děti Země

V příštím díle vás seznámíme s dalšími výherci ankety Zelená perla 2020.

FEJETON

Jděte hledat kořeny do Matky

Na člověka občas přijde takový ten pocit. Sedíte v křesle, vedle sebe knihovnu plnou nedočtených knih, na stolku dopitá káva, v kleci v rohu místnosti tiše smrdí morče a vy se ptáte: a tohle je jako všechno, co mi život dokáže nabídnout? A náhle pocítíte neodolatelnou touhu hodit si na záda batoh a vyrazit někam do dále hledat sám sebe. (Když jsem to naposledy zkusil, došel jsem do nejbližšího nákupního centra, kde jsem našel výhodně zlevněnou vibrační brusku, a protože se mi nechtělo hledat sám sebe v dále s výhodně zlevněnou vibrační bruskou v ruce, vrátil jsem se zase domů.)

Kde přesně ale hledat svou pravou prapodstatu? Lze v dnešním materiálně determinovaném světě ještě vůbec vypátrat efemérní kořeny vlastního lidství? Lze nahlédnout do svého nitra a pochopit, jaký je bazální fundament mého jáství? Takové a ještě chytřejší otázky mě v přítomnosti morčete napadaly, a dlouho jsem na ně nedokázal najít odpověď. Ta ke mně přišla náhle ve chvíli, kdy jsem to nejméně čekal. Koukal jsem se zrovna na YouTube na nějaké video s radami, co dělat se šmejdskou vibrační bruskou, když se po prvním použití rozbije, a jakousi shodou náhod mi na displej naskočilo video, ve kterém to bylo. To všechno.

Bylo to takové to video, ve kterém dron s kamerou přelétá nad krajinou, prozářenou zlatavým sluncem, jehož hřejivé paprsky hladí třpytné vlnky v záhybech řek, které se co pradávne stezky klikatí něžným kobercem stromů; takové to video, ve kterém se divák jako čmelák zatetelí nad loukami, posetými pestrobarevnými drahokamy květů; ve kterém se jako orel proletí nad majestátnými horskými hřebeny, jejichž hrozivě ostré vrcholy se zarývají do hebkých peřin oblaků; takové to video, u kterého dron bzukavě nepoprdlává jako normální dron, ale vyluzuje mohutnou jímavou symfonickou hudbu k prasknutí nacpanou smyčci. Ten kratičký film, plný dechberoucích záběrů otevřené krajiny, toho zdánlivě nekonečného prostoru, na mě zapůsobil jako prozření, a to zejména proto, že byl jako prozření natočený. Tehdy jsem pochopil, že pokud chce člověk nahlédnout do svého nitra, nemůže jen tak sedět doma u kávy. Musí přestat čouhat morče, zvednout se z křesla a jít si koupit takovýhle dron.

Ne, vlastně ne. Musí vyrazit do přírody a poznat, že je s ní propojený. Vrátit se ke kořenům! Zažít přírodu na vlastní kůži!

Moderní člověk se totiž tváří, že s přírodou nemá nic společného. Netuší, kde se vzalo dřevo, ze kterého má vyrobený nábytek. Neví, jakou cestu musel podstoupit onen doušek křišťálově čisté vody, jímž spláchnul obsah záchodové mísy. Nemá ponětí, kde pramení všechna ta ropa, kterou má denně k obědu. Přírodu zná hlavně z katalogů cestovek a z katastrofických filmů, ve kterých je nelítostná a krutá a chrlí na člověka žraloky lidožrouty, hurikány, zemětřesení, tornáda, další žraloky, sopky, mráz, obří hmyz a v těch nejlepších filmech tohle všechno najednou.

Takže místo toho, aby přírodě projevoval alespoň nějaký základní respekt, bere si z ní několiknásobně víc, než je mu schopna poskytnout. Pak si z toho kolem sebe postaví hradby, v nichž zapomíná, že je to právě Matka Příroda, na niž závisí jeho život. Já vím – rodiče (tedy ani matku) si člověk nevybírám. A i když k ní můžete mít výhrady, mělo by být jakousi elementární slušností ji ctít a ne ji znásilňovat a rabovat.

Každopádně, základním předpokladem k tomu, aby člověk našel cestu sám k sobě, je poznání, že je nedílnou součástí Matky Přírody (dále jen „Matky“). K tomu vám nestačí videa z dronu na YouTube. Chcete-li ji poznat, musíte s Matkou strávit nějaký čas.

Asi nejjednodušší je dostat se do Matky autem. Poté, co zaplatíte celodenní parkovné 150 Kč a ve stánku do sebe natláskáte klobásu za devadesát, můžete konečně vyrazit do lůna Matky zpytovat svou nicotnou bezvýznamnost tváří v tvář jejímu tisíciletému majestátu. Kdybyste nad tou dechberoucí nádherou nedokázali stanout v úžasu tak nějak sami od sebe, napomohou vám k tomu všudypřítomné výukové plastové tabule s poučnými texty plnými neuvěřitelných zajímavostí („Dolerit se od bazaltů a gabrů liší mikroskopickou i makroskopickou texturou, jež je střednězrná, většinou ofitická až intersticiální“), doplněné kvízy a fotkami ptáčků a zvířátek a veselými obrázky hříbečků s obličejem, cedule s určovacími klíči listů, dřevin, kamení a živočichů, šplhací lanové dráhy, přírodní hřiště, interaktivní didaktické zastávky a mapy, značky, šipky, naučné stezky, rozcestníky, zábavné herní prvky pro děti i dospělé, muzea pod širým nebem, půjčovny kol, rozhledny, dřevěné sochy a samorosty, cyklotrasy, adrenalinová zákoutí, vyhlídky s občerstvením atd. atp., prostě existuje tisíc a jeden způsob, jak se poučit a jak si to přímo v lůně Matky užít na plný koule. Když přitom na procházce lesem zakopnete, navrátíte se u toho přímo ke kořenům, a když si u toho na vás smlsnou komáři a klíšťata, uvidíte, jaké to je zažít přírodu na vlastní kůži.

Chcete-li ovšem zažít Matku nikoli z pohledu člověka, ale přiblížit se tomu, jak ji vnímají její každodenní obyvatelé – hmyz, ptáci, veverka – musíte zapomenout na všechny výše zmiňované atrakce. Pro vás je tu triumf v poznávání skutečné přírody: stezka korunami stromů s obřím tobogánem, bezbariérovým přístupem a pravidelnými koncerty. Díky ní můžete okusit, jak asi vidí les paraplegická veverka se zálibou v komorní hudbě a davech turistů.

No a kdyby vás tohle všechno souznění s přírodou moc vyčerpalo, můžete si vždycky odpočinout v nějakém wellness resortu poblíž. Ty nejkrásnější bývají přímo u vody, třeba na břehu Lipna. I tady si, samosebou, můžete dopřát pořádný kus Matky. Objednejte si na baru a pak s drinkem zaplujte do hotelového bazénu, odkud můžete naslouchat tichému švelení okolních lesů nebo pozorovat třpyt vlnek na hladině přilehlé přehradní nádrže. A když budete mít štěstí, třeba zahlédnete i to, jak nad nimi přelétají vlaštovky, rackové, rorýsi a drony.

Jan Flaška

Z ĎÁBLÍKOVA ARCHIVU

První číslo zpravodaje Ďáblík mohli naši členové a přátelé spatřit v říjnu 1999. Zpočátku vycházel jen čtyřikrát do roka, jak se sami můžete přesvědčit [na stránce](#), kde pro Vás máme všechny. Se začátkem vydávání již třetí stovky Ďáblíka jsme se rozhodli zabrousit do tohoto archivu a po dvaceti letech

vytáhnout na světlo články představující, co nás tehdy těšilo i trápilo a představit Vám skrze jejich texty i naše bývalé kolegyně a kolegy. Někdy možná překvapí podobnosti dění s dneškem, či jak se některé záležitosti táhnou téměř přes celou lidskou generaci.

Aquapark v centru Borovan

Kde se vzal, tu se vzal, nečekaně se zjevil nápad zbudování aquaparku v centru Borovan poblíž Českých Budějovic. Nedosti na tom, že krytý bazén v objektu školy má problémy s dostatečnou návštěvností a tedy s ekonomickým pokrytím provozu, navzdory tomu, že město investovalo nemálo peněz do údržby nedalekého "koupacího" rybníku Pražan, tento má mít denní kapacitu v sezóně 600 návštěvníků (při využití 90 dnů v roce tedy 54 000 návštěvníků). Jak už to u takových nápadů slibujících podporu ekonomického rozvoje obcí bývá, chytl se záměr u všech zastupitelů bez rozdílu věku, stran i pohlaví, v mžiku byl doplněn do územního plánu, rychle byla zpracována potřebná dokumentace pro zjišťovací řízení EIA a bleskově proběhlo i územní řízení. Tak rychle, že nám, Calle, ani nebylo oznámeno i přes

žádost, kterou na stavebním úřadě máme podánu. Veškerá rychlost byla podřízena jedinému - podat žádost o podporu z prostředků evropského předvstupního fondu pro podporu zemědělství a venkova (!) SAPARD. Snad pro zvýšení šancí celý záměr dostal i podivně podlézavé jméno SAPARDID, čili Sportovně rekreační Areál Pro Aktivní Rekreaaci Děti I Dospělých. Nyní už víme, že neuspěl, ale takový projekt nekončí v koši, nýbrž v šuplíku, odkud je při nejrůznějších příležitostech vytahován, dokud se neprosadí nebo nerozpadne zubem času.

Nesmutněte a začtěte se spolu s námi do útržků dokumentace EIA pro zjišťovací řízení, kterou zpracoval MVDr. Bohuslav Vostoupal. Uvidíte, že se při tom dá i zasmát se.

"V tomto smyslu je očekáván významný přínos v posílení fundamentu zdraví obyvatel nejenom samotného města, ale i širokého navazujícího okolí. A to jak ve smyslu obnovování a posílení muskulatorní tělní stavby a všeobecné funkční svalové disponovanosti, tak i ve smyslu rehabilitace některých dnes již běžně neužívaných volních pohybových aktivit a zlepšení jejich koordinační kvality."

"Projektovaná standardní varianta (betonová verze bazénů) je řešením, odpovídajícím soudobému pojetí obdobných sportovně rekreačních sezónních areálů, vybavených dostatkem atraktantů (pozn., Akademický slovní cizích slov: atraktant - látka rostlinného nebo živočišného původu podmiňující orientovaný pohyb živočicha ke zdroji, např. květní vůně, pohlavní feromony) a splňujících jak nároky na estetické ztvárnění, tak i na funkcionální dokonalost za únosných relací současných realizačních podmínek. Navrhovaná technická, ale i architektonická úroveň nabízí nikoliv pouze materiální komfort, ale i sensorické inductory pohody a tedy podmínky pro dostatečně účinnou relaxaci."

V ekologické variantě je verbálně navrženo a zavrženo využití větrných elektráren, protože dělají vítr: *"Otáčení propellerů pod nápory větru zdaleka není bezhlučné a bez negativních vlivů na plochu dopadajícího proudu vzduchu od otáčejících se listů rotorů."*

"Město uvažuje v budoucnu včlenit do odvodné trasy z ČOV ještě střední retenční rybník, který kromě další sanativní fáze bude plnit hlavně funkci evaporačního bonifikátora lokálního klimatu v místě jeho vybudování (pozn., Akademický slovní cizích slov: evaporace - vypařování, bonifikátor - směs vonných a chuťových látek užívaných k úpravě lihových nápojů)."

"Na základě odhadu a analýzy možných forem působení posuzovaného areálu na korespondující prostředí a osídlená společenstva, především pak na obyvatelstvo města Borovany nebyly shledány prvky možných nepříznivých interakcí směrem k naznačeným veličinám."

Vybrali jsme jen ty lepší perly. Běžný člověk nemá šanci dokumentu porozumět. K tomu je zapotřebí slovník cizích slov, který jaksí navíc odhalí, že autor cizí slova používá nadměru a rád, aniž sám rozumí, co znamenají.

Edvard Sequens, vyšlo v březnu 2003 v Ďáblíku č. 12

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Vršské doubí u Třeboně (lat: 48.9897, lon: 14.766)

Letité solitérní duby poblíž Schwarzenberské hrobky stojí za návštěvu. Možná Vám prozradí něco ze své pohnuté historie.

Skupina dubů letních nazývaná Vršské doubí nebo též U devíti dubů se nalézají v rozkvetlých loukách u břehu Opatovického rybníka nedaleko bývalého dvora Vrchy. Již začátkem 20. století se tu lidé bouřili kvůli nezřízenému kácení vršských dubů, kterých zde v roce 1925 stálo 53. Do současné doby zbylo 15 statných dubů. Ty zde rostou ve dvou

rozvolněných skupinách. V severní části naleznete 7, v jižní 8 dubů. Některé z nich pozvolna odumírají a prosychají. Jeden suchý kmen leží na zemi a poskytuje životní prostor pro drobné bezobratlé živočichy. Od roku 2001 jsou stromy chráněny státem. Místo je pozůstatkem dříve rozsáhlejších ploch, které sloužily jako pastviny pro nedaleký dvůr.

Poblíž Vršského doubí se nacházel hospodářský dvůr Vrchy, chovali tady dobytek, ovce i koně, které pásli právě na pastvinách Vršského doubí. Dvůr vznikl zřejmě v době stavby rybníka Svět. V oblasti budoucího rybníka bylo nutné zbourat celé předměstí, jehož součástí byl i dvůr, tak ho přestěhovali na vyvýšené místo. Později shořel, byl rozkraden vojáky a opět postaven.

Dvůr vlastnili Schwarzenberkové až do vzniku republiky. Duby však stály dál a již tehdy byly obyvateli považovány za památné. Noví majitelé se k dubům postavili jinak. Od roku 1926 je začali pomalu likvidovat. Naštěstí byla část dubů zachráněna a my tak máme možnost obdivovat zbylé velikány.

Časová náročnost: 15 min - 1 hodina

Povaha terénu: Část cesty z Třeboně na lokalitu vede po asfaltové silnici bez chodníků, druhá část po nezpevněné cestě, kde zvláště po deštích není radno zajíždět autem. Vršské duby jsou výborně viditelné z polní cesty. Pokud si je chcete prohlédnout z bezprostřední blízkosti, je potřeba projít loukou,

cesta k nim nevede.

Dostupnost: Vršské doubí se nachází hned za Třeboní směrem na obec Domanín. Auto můžete zaparkovat u Schwarzenberské hrobky a cestou po hlavní silnici na Domanín (od poslední zástavby) zahnete na první odbočce vlevo na nezpevněnou polní cestu. Po ní se vydejte a poté po levé straně spatříte obří velikány. Na lokalitu se lze dostat i autobusem z Třeboně. Zastávka Domanín - Vrchy se nachází přibližně za odbočkou na polní cestu.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/?vrsske-doubi-u-trebone>

Vybrali pro vás Romana Panská a Edvard Sequens

Jihočeský kraj

Projekt Enviroskop je podpořen Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

Calla vás srdečně zve na on-line besedu

O čmelácích a lidech

**s Ondřejem Hercogem
ze skupiny Čmeláci PLUS**

Všechno, co jste kdy chtěli vědět o čmelácích, ale báli jste se zeptat. Jaký význam mají čmeláci v přírodě? Jak fungují jejich hnízda?

Co je ohrožuje? A jak jim můžeme pomáhat?

V úterý 21. září 2021 od 17:30 hod.

Prostřednictvím aplikace Zoom (bude upřesněno)

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Příště: 19. 10. - O počítání ptáků s Alenou Klvaňovou

ORNITOLOG NA DRÁTĚ - online pořad České společnosti ornitologické

19. DÍL:

BAHŇÁCI II.

S VOJTĚCHEM KUBELKOU

VE STŘEDU 8. ZÁŘÍ V 17:30

Podrobnosti vždy před vysíláním na <https://www.birdlife.cz/ornitolog-na-drate/>.

Borovanské pondělky

Calla Vás srdečně zvena besedu

Povídání o půdě v souvislostech

**s Miloslavem Devetterem
z Biologického centra Akademie věd ČR**

Půda je základem ekosystémů a naší civilizace. Navzdory tomu si jí nevážíme, využíváme ji až do krajnosti. Povídání o tom, co o půdě (ne)víme a jak to souvisí s naším životem.

Pondělí 20. září 2021 od 18:00 hodin

**v Podzámčí, v prostorách
Komunitní školy Borovany**

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Edvard Sequens
tel.: 602 282 399, edvard.sequens@calla.cz, www.calla.cz

Akce je finančně podpořena Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec

Mezinárodní noc pro netopýry 2021

Akce v Jihočeském kraji:

Hrad Landštejn – 28. 8. 2021, 19:00

Chýnovská jeskyně – 10. 9., 19:00

Záchranná stanice ČNFV Třeboň – 18. 9., 18:00

Podrobnosti a akce v dalších krajích najdete na

<https://www.netopyrinoc.cz/>.

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2021

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich exkurzí. Hnutí DUHA již více než pětadvacet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku. Letos pro vás již podvaadvacáté připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině.

Jedna čtyřdenní, dvě víkendové a jedna jednodenní exkurze, vždy pod vedením odborného průvodce. Pokaždé do nejvzácnějších míst obou národních parků včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

❖ **Termíny a místa exkurzí:**

- **21. 8. 2021 Exkurze napříč Modravskými slatěmi**
- **10. - 12. 9. 2021 Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě a Ptačí potok**
- **18. - 23. 8. 2021 Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les**
- **3. - 5. 9. 2021 Exkurze napříč jižním masivem národního parku Šumava: Plechý, Trojmezenský prales a Smrčina**

Bližší informace na <https://www.hnutiduha.cz/akce/exkurze-napric-narodnimi-parky-sumava-bavorsky-les-2021>

Beseda o přírodě a o naší roli v ní

KRAJINA, VODA, ZVÍŘATA, STROMY – JAK SE K NIM CHOVAT

v sále Hornického muzea v Rudolfově

pondělí 30. srpna 2021 od 18 hodin

Host: Dan Leština

přírodovědec, člen Zastupitelstva Jihočeského kraje, člen komise pro životní prostředí města České Budějovice, hl. autor bodu „Živější příroda“ z programu Pirátů a Starostů.

Organizace: Stanislav Kovář, zastupitel města Rudolfov, tel. 604 602 972. Vstup na akci zdarma.

Pro děti dále připravujeme školní kroužky **Mladý ekolog a Mladý zahrádkář**.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 13. září 2021 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru **Ďáblíka**, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře. Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!